

İRAN ÜLKE BİLİŞİM RAPORU

İran, uzun yıllardır uygulanan yaptırımlar nedeniyle birçok sektörde olduğu gibi yazılım sektöründe de kendine münhasır bir görünüme sahiptir. Ülkemizdeki yazılım firmalarının büyük ölçekli olanları başta olmak üzere birçok yazılım firması İran'la çalışmaktan yaptırımlar nedeniyle sakınmaktadır. Firmalarımızın internet sitelerinin İran IP'leri üzerinden açılmaması sıklıkla rastlanan bir durumdur. Bu duruma firmaların kendilerinin yaptırımlara uyum nedeniyle uymak istemelerinin yol açması kadar firmanın alan adı ve barındırma hizmeti sağlayan kuruluşlarının İran'a hizmet vermek istememesinden dolayı da rastlanabilmektedir. Yaptırımlar nedeniyle İran'a yazılım, bilişim ve finansal teknoloji firmaları hizmet vermemektedir. Bu durum, İranlı firmaların genel olarak Türkiye üzerinden hizmetlere erişmeye çalışmalarına neden olmaktadır.

Ülkede e-ticaret alanında para transferinin olmaması, posta hizmetlerinin çalışmaması veya astronomik rakamlarda çalışması gibi nedenlerle firmalarımız açısından potansiyel bulunmamaktadır. E-ticarette diğer bir önemli kısıt da güvenlikçi bir devlet anlayışına sahip İran'da kişisel verilerin yabancı bir şirketin altyapısında olmasına ilişkin önyargı olacağı değerlendirilmektedir. Bu itibarla, ülkede yemeksepeti.com, ciceksepeti.com, vb. uygulamaların ülkemiz firmalarınca kurulabilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Ülkede finansal teknoloji alanında kendine yeterli bir yapı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bahsekonu hususlar kapsamınca bankacılık sektör raporunda ele alınmaktadır. Para transferinin olmaması ve ABD yaptırımlarının İran finansal sistemini doğrudan hedeflemesi gibi sebeplerle bu sektörde işbirliği ve çalışma imkanı oldukça kısıtlıdır. ABD'nin İran menşeli mobil uygulamaları uygulama marketlerinden silmesi sık rastlanan bir durum olduğundan İranlı firmalar genelde ülkemiz üzerinden şirket kurarak mobil uygulama mağazalarına girmektedir.

Ülkede dinamik bir start-up ekosistemi vardır. Start-upların dünyaya açılmasında ülkemiz önemli bir üs olarak konumlanma eğilimindedir. Nitelikli yazılımcıların göçünde de ülkemiz önemli bir cazibe merkezi haline getirebilir. İran, oyun sektöründe ülkemize benzer şekilde gelişmiş bir yapıya sahiptir. Tüm bu sektörlerde İran'ın ülkemiz üzerinden dünyaya açılmasına dönük çalışmalar yapılabilir.

Fikri mülkiyet haklarına uyulmaması, hatta uyulmamasının önemli ölçüde devlet kurumlarınca teşvik edilmesi sektördeki en önemli sorunlardan birisidir. Firmalarımızın bu hususta da oldukça dikkatli ilerlemesinde fayda bulunmaktadır.

Genel olarak İran'ın bahsekonu sektörlerde firmalarımız için oldukça kısıtlı bir potansiyel sunduğu, bu potansiyelin ise yaptırımlar nedeniyle firmalarımızı da önemli bir riskle karşı karşıya bıraktığı gözönünde bulundurularak İran'dan ülkemize beyin göçünü teşvik edici çalışmaların yapılmasının uygun olacağı, ülkeye satış veya hizmet sunma gibi uygulamalarda İran'daki ticari temsilciliklerimizle kapsamlı bir değerlendirme yapması, bazı durumlarda ise yaptırımlara ilişkin danışmanlık hizmeti alması uygun olacaktır.

İran Bilişim Sektörüne Dair Değerlendirmeler

Güçlü Yanları

1. İç Pazar dinamikliği ve yaptırımlar yerleşmeyi artırmaktadır.
2. İran'da bilgi teknolojisi alanında uluslararası pazar geliştiricisi eksikliği yerli geliştiricilerle kapatılmakta ve dinamik bir bilişim ortamı oluşturmaktadır.
3. Her iktisadi sahada kendi kendine yeterlilik hedefi olan İran'da faydasına inanıldığı takdirde bilişim sektörü için orantısız bir devlet desteği sağlanabilmektedir.
4. Yabancı şirket ve uygulamaların giremediği İran'da pazarın ihtiyacına yönelik bir bilişim projeleri çok karlı sonuçlar verebilmektedir.
5. Fikri, sınai haklardaki yabancı ürünlere yönelik yasal koruma eksikliği ürünlerin kolayca adapte edilmesinde imkan vermektedir. Dış pazarlarda üretilen yazılımın yapıldığı günün en son teknolojisine kolayca erişilebilmektedir.
6. İran'da bilişim sektöründeki ucuz insan gücü düşük maliyetle ürün geliştirilmesine imkan vermektedir.

Zayıf Yanları

1. Uluslararası düzeyde belirli alanlardaki şirketler arasında İran markalarının güvenilirliği zayıftır.
2. Yaptırımlar dış pazarlara açılımı kısıtlamaktadır.
3. Dış pazarlara reklam vermenin kısıtlı olması tanıtım alanlarını daraltmaktadır.
4. İran'da bilgi teknolojisi alanında uluslararası geliştirici eksikliği teknoloji transfer trafiğini azaltmaktadır.
5. Fikri, sınai haklardaki yasal koruma kalkanının olmaması yatırımcıları korkutmaktadır.

6. Fikri, sınai haklardaki yasal koruma kalkanının uluslararası kurallara göre değil İran'ın kurallarına, yasalarına ve ihtiyaçlarına göre şekillenmesi önemli bir sorun olarak öne çıkmaktadır.
7. Bazı yazılım yapılarında uluslararası standartlara uyulmaması ürün kalitesi ve verimliliğini düşürmektedir.
8. Bilişim sektörü ihracatı için halen yasal altyapı müsait değildir.

İran'da "Fen Bazaar"lar

Fen Bazaar, teknoloji pazarı, teknoloji alışverişi ve transferi yapılan pazar anlamına gelir. Aslında Fen Bazaarlara, bilgi ve hukuk aracısı olarak hareket ederek, teknoloji ve bilişim ürünlerinde "arz" ve "talep" taraflarını bir araya getirmekten sorumlu bir teknoloji ticaret firmalarıdır.

Teknoloji alanındaki yatırım fırsatlarını belirlemek ve sunmak, yatırımcı çekmek, bilginin ticarileştirilmesi sürecini kolaylaştırmak ve "teknoloji pazarının gelişmesine" yardımcı diğer mesleki faaliyetler "Fen Bazaar"ların kilit rolleri arasındadır. Dünyada teknoloji pazarları üç kategoriye ayrılmaktadır: bilgi teknolojisi pazarları, teknoloji transfer pazarları ve ikisinin karışımı hibrit teknoloji pazarları. "Fen Bazaar"lar, İran'daki teknoloji pazarlarıdır.

Fen Bazaar hizmetleri,

- Bilgiye dayalı / teknoloji şirketlerinin ürün ve teknolojilerinin değerlendirilmesi ve pazarlanması
- Büyük devlet ve sivil toplum kuruluşlarının ve şirketlerinin ihtiyaç duyduğu teknolojileri / ürünleri belirlemek ve tedarik etmek
- Teknoloji projeleri için yatırım çekmek
- Uluslararası ve yerli teknoloji transferlerine aracılık etmek
- Fikri mülkiyetlerin (patentler, endüstriyel tasarımlar, ticari markalar) transferlerine aracılık gerçekleştirilmesi
- Ülkenin fikri mülkiyet ekosistemine katkıda bulunmak
- Ülkede ürün pazarı geliştirme ve bilgi tabanlı iş ortamının gelişmesi için mali kaynaklar sağlamak
- Uluslararası teknoloji tanıtımı ve özel teknoloji turları için toplantılar düzenlemek
- İhtisas fuarları, festivalleri ve yerli teknolojilerden yararlanma etkinlikleri düzenlemek

İran'ın En Büyük Fen Bazaarı "İran Ulusal Teknoloji Pazarı Merkezi"

Teknik bilginin ticarileştirilmesi ve değişimi ile uğraşan kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılamak ve ÷lkedeki yeniliklerin ticarileştirilmesi yoluyla teknoloji pazarının geliştirilmesine yardımcı olmak amacıyla ÷lkenin teknoloji bilgi referansı olarak "İran Ulusal Teknoloji Pazarı Merkezi" 2004 yılında İran ve Tahran'ın en büyük teknoparkı olan Perdis Teknoparkı tarafından kurulmuştur.

Bu merkez, řu anda ÷lkedeki en büyük teknoloji veri tabanına, çeşitli ulusal ve uluslararası programların uygulanmasına, geniş bir bölgesel ve özel teknoloji pazarları ağına, profesyonel değişim acenteleri ağına ve diğer yasal araçlar, yazılım ve donanım altyapısı ile İran ÷lke teknoloji pazarının geliştirilmesi ve yönetim merkezlerinden biri haline gelmiştir.

Söz konusu İran Ulusal Teknoloji Pazarı Merkezi'nin internet sitesine www.techmart.ir adresinden ulaşılabilmektedir.